

VAN DE REDACTIE

Vanwege het 65-jarige bestaan van de NGV ontving u onlangs bij Gens Nostra de DVD Middeleeuws Vlechtwerk met alle bekende afstammingsreeksen van Karel de Grote en de hertogen van Brabant. "Het samenbrengen van controleerbare feiten is een omvangrijke klus", zegt de landelijke voorzitter in zijn voorwoord.

Maar hoe controleerbaar zijn die feiten eigenlijk?

In dit nummer treft u een uitgebreid artikel over de kalenderaanpassing van 1582, waarin de schrijver de theorie toelicht dat we volgens sommige historici niet in het jaar 2012, maar in 1715 na Christus leven. Daaruit concludeert hij dat Karel de Grote waarschijnlijk nooit heeft bestaan en, net als koning Arthur, slechts een middeleeuwse romanfiguur is. Daarmee zouden ook alle afstammingsreeksen die terugvoeren op de legendarische keizer dus naar het rijk der fabelen worden verwezen...

Geschiedenis is nooit de objectieve weergave van feiten, maar de interpretatie van gebeurtenissen door historici, die veelal niet vrij van belangen zijn. Dat maakt stamboomonderzoek, waarin genealogen op basis van originele bronnen familierelaties onderzoeken, bijzonder waardevol om het verleden te interpreteren. Tenminste, als we met beide benen in de Friese kleigrond of de Kempische zandgrond blijven staan.

De redactie is zeer benieuwd naar uw mening over de theorie van de heer Feikema, en nodigt u van harte uit een reactie naar ons te sturen.

GEPLANDE BIJeenKOMSTEN

Gemeenschapshuis 't Trefpunt, Belgiëplein 20, 5628 XJ Eindhoven

Begin van de voordrachten: 20.00 uur. Zaal open 19.30 uur.

Op elke bijeenkomst de stands: GensDataPro, Tijdschriften, Bibliotheek en Nieuwe Leden.

Dinsdag 13 maart	<u>"De sprekende familiegeschiedenis"</u> door: Hans Bauer, onderzoeker en publicist familiegeschiedenis
Dinsdag 10 april	<u>Ledenvergadering van de afdeling</u>
Dinsdag 8 mei	<u>"Vrouwen in het leger van Napoleon"</u>
juni	Excursie Mededeling volgt op de Website en in het juni nummer

KORTE INHOUD VAN DE BIJeenKOMSTEN

Dinsdag 13 maart

"De sprekende familiegeschiedenis"

door: Hans Bauer, onderzoeker en publicist familiegeschiedenis

Volgens Hans is na 35 jaar onderzoek naar zijn voorouders en vele publicaties daarover de tijd aangebroken om spreekbeurten te gaan geven over de vondsten waarmee de genealogie kan worden aangekleed tot een bredere familiegeschiedenis. Het is Hans zijn overtuiging dat dit met elke genealogie kan, bij de ene meer dan bij de andere.

De kerngegevens voor de genealogie worden in de primaire bronnen gevonden wat meer en meer thuis met de computer via internet kan gebeuren. Ook gegevens uit de secundaire bronnen, zoals de poortersboeken en gildenregisters, het oud notariaat, het kadaster, de belastingkohieren e.d. komen meer en meer op internet beschikbaar.

Maar er zijn volgens Hans ook nog de zogenaamde **tertiaire bronnen** buiten de archieven die de familiegeschiedenis zo tastbaar en levendig kunnen maken. Namelijk de materiële sporen die voorouders hebben nagelaten zoals; huizen, grafzerken, gevelstenen, uithangborden, meubels, gebruiksvoorwerpen, curiosa. Maar ook fotoalbums uit de 19^e eeuw, oude ansichten, brieven, e.d. uit familiearchieven. Tevens komen de bronnen voor lokale en regionale geschiedenis aan de orde waarmee voorouders in hun eigen tijd geplaatst kunnen worden. Hans heeft een systematische aanpak om naar die tertiaire bronnen te zoeken. En dat allemaal om de familiegeschiedenis zoveel **"sprekender"** te maken.

Dinsdag 10 april

Ledenvergadering afdeling Kempen- en Peelland

Het convocaat, agenda, verslagen en overige vergaderstukken worden per e-mail naar de leden verzonden of kunnen indien gewenst schriftelijk of telefonisch opgevraagd worden bij de afdelingssecretaris. Salderes 93, 5682 EP Best

0499-373523, e-mail:marielouisevanwijk@onsbrabantnet.nl

De vergaderstukken worden tevens tijdig gepubliceerd onder het item nieuws op de website van Kempen- en Peelland. <http://kempenenpeelland.ngv.nl/>

Dinsdag 8 mei

"Vrouwen in het leger van Napoleon"

Door: S.J. (Bas) Lems, onderzoeksjournalist en publicist.

Het leger, zeker in het verleden, lijkt een mannenzaak. Niets is echter minder waar: ook vrouwen speelden een rol in de krijgsmacht. In deze lezing ligt het accent op de Franse Tijd (1795-1815), inclusief de Slag bij Waterloo. Vrouwen trokken met het leger mee als blanchisseuse of vivandière. Sommige vrouwen hebben zelfs meegevochten, zo gaan althans de verhalen. Wat is er van deze vrouwen terug te vinden in de archieven? Over dit

onderwerp is zeer weinig literatuur verschenen. De spreker baseert zijn verhaal zodoende voor een groot deel op eigen archiefonderzoek.

Waarschijnlijk meer dan 35.000 Nederlandse mannen (en ook vrouwen) hebben deel uit gemaakt van 'het leger van Napoleon', waarmee hier wordt bedoeld de Nederlandse strijdkrachten in de periode 1795-1813. Lange tijd heeft het misverstand bestaan dat over militairen uit die tijd in Nederlandse archieven weinig te vinden zou zijn. Recent onderzoek heeft echter aangetoond dat de archieven hier te lande wel degelijk (verborgen) bronnen herbergen die relevante persoonsinformatie over de Nederlandse militairen bevatten. De spreker houdt ook lezingen over Nederlandse militairen in het leger van Napoleon en over de St. Helena - medaille

Samenwerking met HCC

NGV-leden kunnen ook deel nemen aan de bijeenkomsten van de werkgroep Computergenealogie van de afdeling HCC!zob (Zuidoost Brabant). Deze werkgroep richt zich op ondersteuning van de leden bij het gebruik van de PC voor hun genealogie hobby. De bijeenkomsten zijn in 't Slot, Kastelenplein 167, Eindhoven. Zie voor algemene informatie, agenda en nieuwsbrief: genealogiepagina op www.hcczob.nl

MUTATIES LEDENLIJST

**Per 01-02-2012, landelijk totaal 9016 leden,
waarvan voor Kempen- en Peelland 308 en 22 bijkomende leden**

Nieuw lid

Dhr H.M.L. van der Bruggen	St Trudostraat 29	5616 GA Eindhoven
Mw W.J. van Buul	Wermersland 8	5673 PT Nuenen
Dhr W.M.M. Gielen	Den Akker 47	5404 PD Uden
Mw L.H.M. Hermans	De Beemden 34	5591 HR Heeze
Dhr J.M.G. van Lierop	Sparrendaal 47	3452 LH Vleuten
Dhr J.Th. de Nies	Vivaldistraat 16	5653 BR Eindhoven
Dhr J. Piters	Beatrixlaan 6	5591 GC Heeze
Dhr J.B.M.C.A. Raijmakers	Koningin Wilhelminalaan 44	5583 AN Waalre

Adreswijziging

Dhr H.Th.M. van Beek	Dorpsstraat 30-G	5735 EE Aarle-Rixtel
Dhr P.J.M. Biemans	Bandoengstraat 1	6524 KZ Nijmegen
Dhr A.W.J.M. van Gestel	Kasteel Cannestraat 51	5037 TB Tilburg

Overleden

Dhr P.G.M. Jacobs	Burg. van Houtlaan 166-c	5701 GM Helmond
Dhr J.A. van Ostade	Keltenstraat 13	6004 BA Weert

Dhr J.G. Sorber	Mariastraat 52	5735 EZ Aarle-Rixtel
Dhr W.J. van Zantvoort	Piet Heinlaan 24	5694 CC Breugel

Einde lidmaatschap

Dhr H.M. van Bloemen	De Kranenpoel 19	5511 MC Knegsel
Dhr E.E. Brantjes	Beth van de Rijtlaan 6	5673 AB Nuenen
Dhr W. op den Buysch	Weerterbeekweg 9	6001 VH Weert
Dhr T.A.G. Coumans	Picushof 236	5613 SG Eindhoven
Dhr H.J.P. van Eert	Emmerikstraat 9	5591 HW Heeze
Mw M. v.d. Hurk-van Isterdael	De Wever 8	5506 AW Veldhoven
Dhr J. Klaassen	Merellaan 105	3145 EC Maassluis
Dhr P.G.J.M. van de Laar	Kerstant v.d. Berglaan 20-b	3054 ER Rotterdam
Dhr K.H. van Maar	Bergmannstraat 60	5615 KG Eindhoven
Dhr G.J.F. Mathijssen	Neptunusstraat 13	7622 VX Borne
Dhr J.H. Ruts	Nimrodel 1	5663 TE Geldrop
Dhr H.H.G. Schaap	Overmaaipark 18	B-3920 Lommel (B)
Dhr J.H. Schouten	Serlioweg 5	5624 KB Eindhoven
Dhr P.J.A. Smits	De Braken 4	5688 NT Oirschot
Dhr C.C. Soethout	De Woudhome 74	9101 NN Dokkum
Dhr J.L.M. van Spreuwel	Adelaarlaan 90	5665 CR Geldrop
Dhr J.W.F. Stroeken	Venbergsemolen 87	5612 DX Eindhoven
Dhr I.V. de Tombe	Rode Kruislaan 85	5628 GB Eindhoven
Dhr H.J. Toonen	de Kreyenbeek 94	5553 BM Valkenswaard

Alle correspondentie te richten aan het landelijk secretariaat:
NGV, Postbus 26, 1380 AA Weesp
Gebruik bij correspondentie ALTIJD uw lidmaatschapsnummer!

Co van het Groenewoud

HET 2de KWARTIERSTATENBOEK

Er zijn nu meer dan 100 kwartierstaten aangeleverd voor het kwartierstatenboek. Dat is voldoende. De redactie maakt u attent op het volgende: iedere inzender krijgt per e-mail (PDF) of per post een afschrift van zijn of haar inzending. U kunt dan de kwartierstaat nakijken en na uw goedvinden wordt deze geplaatst in het kwartierstatenboek. Wij hopen u in een van de volgende nummers meer informatie te geven.

Henk Unij

EEN HEYMELICK RAPTUS, SPOTTELICK VOOR GODES KERCKEN

Boetestrappelijke zaken vanwege voortijdige huwelijksgemeenschap

Met het woord *moetje* wordt een huwelijk aangeduid dat gesloten wordt wegens een (veelal) ongeplande zwangerschap van de aanstaande echtgenoten. In elke stamboom komen *moetjes* voor: ze zijn eenvoudig op te sporen door het tijdsverschil uit te rekenen tussen de huwelijksdatum en de geboortedatum van het eerste kind. Soms kan er in de archieven nog meer informatie worden gevonden: in de zeventiende en achttiende eeuw was voortijdige huwelijksgemeenschap namelijk een strafbaar feit.

De Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden kondigden in 1656 het Ehtreglement voor de generaliteitslanden af. In artikel XLVIII (48) van het Ehtreglement was geregeld dat, *dewyle de ervarentheyt leert, dat vele ontydelijck te samen als Man ende Vrouw huys houden, ofte Bruylofte houden*, de echtelieden waarvan kon worden vastgesteld dat *alle de gene, Jonge Dochters ofte Weduwen* waarvan vastgesteld kon worden dat *eerse in ondertrou aengetekent ofte getrouwt worden door haere toe comende bruidegoms ende mans ghedefloreert ofte geswangert sijn* bestraft konden worden met een boete van veertig gulden. Het artikel beschrijft voortijdige huwelijksgemeenschap als *een heymelick raptus (1), spottelick voor Godes Kercken, strydende met het Formulier des Houwelijcks, ende waer uyt vele verwerringe, quade Huys-houdinge, verlatingen, en allerhande swarigheden ontstaen tot naedeel van de Republicque*. De boete werd opgelegd aan zowel de man als de vrouw, *half ende half*. Ouders waren hoofdelijk aansprakelijk voor hun kinderen, evenals *Vrouwen voor hare Dienstvaechden*.

Om tot een veroordeling te komen moest de aanklager (officier, schout, drossaard) het feit bewijzen, en daarvoor had hij veelal de medewerking nodig van de instantie waarvoor het huwelijk was voltrokken (schepenbank of predikant) en van de pastoor, die uit het doopregister een extract van de doop moest leveren. Maar op de eerste plaats was er een verklikker nodig: iemand die bij de magistraat meldde dat er binnen negen maanden na een huwelijk een kind was geboren. De complicaties in de bewijsvoering, alsmede het geringe belang dat de samenleving aan het verbod hechtte, maakt dat er relatief weinig dossiers van boetestrappelijke zaken vanwege voortijdige huwelijksgemeenschap in de archieven voorkomen. In de heerlijkheid Oirschot en Best, met ongeveer 4000 inwoners een van de grootste plaatsen van Kempenland, komen tussen 1711 en 1752 slechts elf gevallen voor. Van acht daarvan zijn aparte dossiers bewaard gebleven (2).

Op 17 september 1746 worden Simon Henrick van Hees en Christina Willem Kemps door de drossaard van Oirschot aangeklaagd wegens voortijdige huwelijksgemeenschap (3). Simon is een weduwnaar van 30 jaar als hij op 7 november 1745 voor de schepenen hertrouwt met Christina Willem Kemps. Drie maanden later, op 18 februari 1746 wordt hun zoon Henricus gedoopt.

De tenlastelegging luidt: *dat de gedaagdens op den sevende november 1745 voor de wet alhier getrouwd sijn als blijkt uit het extract van het trouw register deser vrij en heerlijckheit van Oirschot bij den heer secretaris L. de Marcq geextradeerd, en alhier sub*

L. A. gevoegt, sijnde het nu sulcx dat de gedaegdesse in de derde maend nae dat sij met de gedaegde alhier als voor door de wet was getrouwd in de kraem is gecoomen en sulcx wel in de maend februarij 17c ses en veertig dat doen ter wereld gebragt heeft een soon die den achttiende dito maend alhier te Oirschot in de Roomse Catholijcke kerck is gedoopt, consteerende het selven door het extract uijt het doop register welck den heer Land Deeken P van Helmont Rooms Pastoor alhier daer van heeft gegeven en ten dese sub L. B gevoegt Door allen het welck handtastelijck blijkt dat de gedaegdesse notoirlijck voor haeren ondertouw en opgevolgde trouw beswangerd is geweest. Het extract uit het trouwregister en dat uit doopregister zijn als bewijsmiddelen in het dossier bijgevoegd.

De schepenen veroordelen de echtelieden op 16 november 1746 tot betaling van een boete van veertig gulden (4).

Simon Henrick van Hees, zn. van Henrick Willem van Hees en Neeske Simon van Gerwen, ged. te Oirschot op 22 december 1714, tr. te Oirschot op 4 november 1742 met Hendrien Henrick van Laarhoven, dr. van Henrick Dirck van Laarhoven en Jenneke Francis van Boxel, ged. te Oirschot op 30 december 1711, begr. te Oirschot op 31 maart 1744.

Uit dit huwelijk:

1. Jenneke Simon van Hees, ged. te Oirschot op 21 september 1743, overlijdt in het kraambed van haar jongste kind, begr. te Oisterwijk op 17 december 1767, tr. te Oisterwijk op 1 juli 1764 met Peter Adriaen van Oirschot, zn. van Adriaen Antonis van Oirschot en Maria Jan Hoppenbrouwers, ged. te Oisterwijk op 5 oktober 1742, begr. te Oisterwijk (*Peeter van Oorschot senior, heeft kinderen nagelaten*) op 22 december 1804. Zij wonen op de Logt onder Oisterwijk. Peter hertrouwt voor de schepenen van Oirschot op 6 november 1768 met Jenneke Rogier van Heerebeek, dr. van Rogier Dirck van Heerebeek en Peternel Jan Oerlemans.

Simon hertrouwt te Oirschot op 7 november 1745 met Christina Willem Kemps, dr. van Willem Willem Kemps en Willemijn Jan Habraken, ged. te Best op 20 augustus 1713, begr. te Oirschot op 22 april 1755.

Uit dit huwelijk:

1. Henrick Simon van Hees, ged. te Oirschot op 18 februari 1746. Zijn ouders worden beboet wegens voortijdige huwelijksgemeenschap.
2. Wilhelma Simon van Hees, ged. te Oirschot op 19 mei 1747, begr. te Best (*laat 3 kinderen na, verwekt door haar eerste man Hendrik van den Oever en 3 kinderen bij haar tweede man*) op 24 oktober 1794, tr. te Oirschot op 24 mei 1772 met Henrick Joseph van de Oever, zn. van Joseph van de Oever en Henrica Henrick Peters, ged. te Schijndel op 9 oktober 1732, begr. te Best op 19 oktober 1778. Zij hertrouwt als weduwe te Oirschot op 5 november 1780 met Jan Peter van Croonenburg, zn. van Peter Jan van Croonenburg en Annemarie Dirck van de Hurk, ged. te Best op 21 juli 1749. Jan hertrouwt te Oirschot op 13 september 1795 met Lijsbeth Evert Kemps, dr. van Evert Kemps en Cathalijn Kuijten.
3. Adriana Simon van Hees, ged. te Oirschot op 13 maart 1749.

Simon trouwt voor de derde keer voor de predikant te Oirschot op 30 november 1755 met Agnes Jan Timmermans, dr. van Jan Jan Timmermans en Willemijn Jan van de Ven, ged. te Liempde op 7 maart 1713.

- (1) *Raptus* (vgl. eng. *rape*): ontvoering van een meisje of vrouw
- (2) RHCe, R Oirschot nrs. 1573 tot en met 1580.
- (3) RHCe, R Oirschot 1577
- (4) RHCe, R Oirschot 104 f. 110

KAREL DE GROTE EN DE KALENDERAANPASSING IN 1582

Het zal in 1972 zijn geweest dat mijn vader mij vertelde dat hij bij het "zoeken naar onze voorouders had ontdekt dat wij van keizer Karel de Grote afstammen". Het was een interessante mededeling, en ik vond het heel opwindend. Ik besepte toen nog niet dat deze voorvader wel een hele bijzondere historische figuur was die plotseling als een donderslag bij heldere hemel in de middeleeuwen was verschenen. Pas later toen ik het genealogische onderzoek van mijn vader had overgenomen, ben ik mij in deze persoon gaan verdiepen en kwam tot de conclusie dat Karel alleen maar met superlatieven wordt beschreven. Een reus van bijna twee meter lengte met brede schouders en beresterk. Zo kon hij bijvoorbeeld bewapende mannen met een arm optillen en vier hoefijzers met zijn handen dichtdrukken. Hij was aan het hof de beste zwemmer en kon uitstekend paardrijden. In zijn leven heeft hij een afstand afgelegd die zo'n twee tot vier keer de omtrek van de aarde omvat. Als het moest, reed hij dag en nacht, zonder slaap, van Italië naar de Rijn en vandaar direct door naar de Pyreneeën. Dit uithoudingsvermogen hadden zijn dochters ook, want zij moesten hem op zijn tochten vergezellen. Zelfs zijn witte olifant, Abul Abbas, ging met hem mee van 802 tot 810.

Borstbeeld van Karel de Grote. Het is waarschijnlijk rond het jaar 1349 in de Duitse stad Aken gemaakt, de plek waar Karel de laatste jaren van zijn leven woonde. Bij de kroning van een nieuwe koning droegen de mensen het beeld naar de stadspoort van Aken. Zo leek het net een beetje alsof Karel de Grote zijn opvolger 'begroette'.

Waarom zijn olifant hem vergezelde is niet bekend, maar zijn dochters moesten mee omdat Karel bang was dat ze anders zouden trouwen, wat hij beslist niet wilde. Het huwelijksverbod gold niet voor de keizer zelf. Zo had hij minstens 18 kinderen bij 10 vrouwen, waarvan er 4 met hem getrouwd waren. Dit waren Himiltrude (768-?), Desiderata (770-771), Hildegard (771-783), Fastrade (783-794 en Luitgarde (795-800). Als weduwnaar had hij op 58-jarige leeftijd vier concubines. Verder zou hij bij zijn zuster, Gisela, de latere paladijn Roland hebben verwekt. Kortom, Karel was fysiek erg sterk, een levensgenieter en een zeer potent man.

Men heeft uitgerekend dat ongeveer 2% van de bevolking van Midden-Europa van hem moet afstammen. Voor Nederland zijn dat ongeveer 300.000 personen. Karel was op meer terreinen actief. Hij was vrijwel altijd op oorlogspad. Slechts in twee van de 46 regeringsjaren voerde hij geen oorlog. Je kunt je dan ook afvragen hoe hij de tijd vond om zich ook nog met andere zaken te bemoeien. En dat waren er vele. Eigenlijk te veel om ze hier allemaal te noemen. Daarom een korte opsomming van enkele karakteristieke kenmerken die Karel het beste typeren. Zo was hij: alleenheerser, veldheer, analfabeet, architect, astronoom, stichter van bibliotheken, scholen, universiteiten en ziekenhuizen, taal- en letterkundige, verzamelaar van boeken, politicus, minister van financiën, wetgever, jurist, kruisvaarder, socialist, priesterkoning, zeer gelovig, beschermer van de christenheid, theoloog, utopist en vader van Europa. Verder hervormde hij o.a. de landbouw, het onderwijs, de rechtspraak, de kalender, de liturgie en het muntwezen. Op zijn initiatief zijn kerken, kloosters en andere grote bouwwerken gebouwd, 313 in totaal. Het zal duidelijk zijn dat Karel een buitengewoon mens was.

Inleiding

In de 3e aflevering (mei/juni) van "Erfgoed" heeft de heer Korten een interessant overzicht van de in het verleden gebruikte kalenders gegeven. Eén daarvan, de Gregoriaanse kalender, gebruiken wij nog steeds. Deze is in 1582 ingevoerd omdat volgens de overlevering het lentepunt tien dagen was verschoven. Als er niet werd ingegrepen zou het kerstfeest niet meer in december gevierd kunnen worden. Nou doen een heleboel Australiërs dit al, maar dat heeft een heel andere oorzaak. Omdat het in december daar zo warm is dat de kaarsjes in de kerstbomen smelten, organiseren diverse restaurants in de wintermaanden juli en augustus kerstdiners. Maar in de zestiende eeuw vond men het kennelijk nodig een correctie toe te passen. Het is merkwaardig dat slechts **tien** dagen werden gecorrigeerd, want eigenlijk liep de Juliaanse kalender bijna **dertien** (12,7) dagen uit de pas.

Tot deze ontdekking kwam ongeveer 25 jaar geleden Heribert Illig, met als gevolg dat het geloof in de betrouwbaarheid van de geschiedenis een behoorlijke deuk opliep (1). Hij had uitgerekend dat het Juliaanse kalenderjaar (365 dagen + 6 uren = 365 dagen + 5 uren + 60 minuten) 674 seconden langer was dan het astronomische jaar, de tijd die de aarde nodig heeft om in 365 dagen + 5 uren + 48 minuten + 46 seconden een ellipsvormige baan om de zon te doorlopen. Sinds de invoering van de Juliaanse kalender in 45 voor Chr. waren er in 1582 1627 jaren verlopen en was er al een jaarlijkse afwijking van 12,7 dagen ontstaan. Dit betekent dat er geen 10 dagen verrekenend hadden moeten worden, maar 13 dagen (een correctie kan alleen maar in hele dagen plaatsvinden)! Toch bleek de maatregel van paus Gregorius voldoende te zijn om de kalender weer in de pas met de natuur te laten lopen.

Waarom waren er dan drie dagen niet gecorrigeerd? Had er al een eerdere correctie van drie dagen plaatsgevonden? Een gebeurtenis die daarvoor in aanmerking komt is het in 325 gehouden concilie van Nicea. Uit nader onderzoek bleek dat er toen geen kalenderaanpassing is doorgevoerd. Er zijn ook geen aanwijzingen dat dit later nog is

gebeurd. *Illig vermoedde daarom dat er geen correctie van drie dagen nodig was omdat de daaraan gerelateerde tijd nooit heeft bestaan.*

Als we bedenken dat aan elke extra dag een periode van 128,1 (1627 : 12,7) jaren is gekoppeld, dan houdt dit in dat aan een tijdsbestek van minimaal twee en maximaal drie dagen een periode van 256 tot 384 jaren is gerelateerd. Op grond van nog een aantal andere overwegingen kwam Illig tot de conclusie dat 297 jaren nooit hebben bestaan, d.w.z.: er zouden volgens hem bijna drie eeuwen uit de geschiedenis kunnen worden geschrapt.

Waar moet je de fictieve tijd dan zoeken? Er bestaan toch lijsten met de namen van keizers, koningen en andere machthebbers die ooit hebben geregeerd? Ook alle pausen sinds Petrus zijn toch bekend? Dit alles is toch een stevig fundament onder onze tijdas? Bovendien is alles wat van hen bekend is, beschreven. Talrijke schriftelijke bronnen, zoals oorkonden, documenten e.d. op papyrus, papier of perkament getuigen hiervan. Maar papier is geduldig en een kroniek is zo vervalst of verzonden. Aan originele bronnen wordt minder snel getwijfeld als ze uit de tijd zelf stammen, ook dan moet je echter oppassen. Er zijn hiervan genoeg vervalsingen bekend. Van een kopie weten we zeker dat deze van latere datum is. Of het een exacte kopie is of een vervalsing, zul je van geval tot geval moeten onderzoeken. Zelfs inscripties in steen, in brons, in hout, in marmer of in andere materialen mag je niet zomaar vertrouwen. Kortom, met schriftelijke bewijzen moet je voorzichtig zijn.

Karel een romanfiguur?

De vraag was natuurlijk welk tijdvak daarvoor in aanmerking kwam. Illig koos voor de Karolingische periode, want hij kon zeer overtuigend aantonen dat het Karolingische Rijk nooit heeft bestaan, waarbij vooral een rol heeft gespeeld dat er geen archeologisch bewijsmateriaal is. In zijn visie is de beroemdste keizer van dit imperium, Karel de Grote, een romanfiguur in het kader van de zogenaamde Karelromans (2) Illig heeft voor het onderbrengen van zijn drie fictieve eeuwen alleen aan het Karolingische rijk gedacht; bij nader inzien is deze keuze niet vanzelfsprekend.

Want in zijn onderzoek heeft hij het feit dat de Juliaanse kalender bijna dertien dagen uit de pas liep helemaal niet gebruikt. Het was alleen maar een aanleiding om zich met dit imperium bezig te houden. Het was natuurlijk mooi meegenomen dat er volgens hem drie eeuwen niet bestonden en dat het Karolingische Rijk net zo lang duurde, maar nodig was het voor zijn onderzoek niet. Hij had ook andere tijdvakken kunnen kiezen, bijvoorbeeld de duistere middeleeuwen in het eerste millennium waarvan nauwelijks iets bekend is. De eerste helft van het tweede millennium lag niet voor de hand vanwege het overvloedige archeologische bewijsmateriaal. Aan de Romeinse tijd heeft hij zich ook niet gewaagd, want ook daarvoor zijn nogal wat archeologische bewijzen. Hoewel, als we de dateringen van de Romeinse vondsten met de meest recente kennis bekijken, dan moeten we daarbij nu toch vraagtekens zetten. Want uit nieuw onderzoek naar de betrouwbaarheid van de C14-dateringen blijkt dat deze door foute aannames minder nauwkeurig zijn dan we eerst dachten. De afwijkingen kunnen meer dan duizend jaar bedragen en dat is een te grote marge voor de periode waarin genealogen in eerste instantie zijn geïnteresseerd (zie noot 6).

Dus alleen het Karolingische rijk heeft de aandacht van Illig gehad. Toch lag het voor de hand om ook de donkere middeleeuwen in het eerste millennium te schrappen. Hij heeft dit waarschijnlijk niet gedaan omdat hij dan niet kon verklaren waarom er maar tien dagen zijn gecorrigeerd. Bovendien heeft hij verder niet getwijfeld aan de juistheid van de geschiedenis, de chronologie en het feit dat in de eerste eeuw voor onze jaartelling de Juliaanse kalender was ingevoerd. Hoe dan ook, het eerste millennium bevat een leeg tijdvak van zo'n zes tot zeven eeuwen, waarvan geen enkele historische gebeurtenis bekend is en waarvoor elk archeologisch bewijs ontbreekt. De consequentie van deze constatering is dat de Romeinse tijd direct aan de Byzantijnse periode kan worden gekoppeld.

Geloofwaardigheid van historische bronnen

Het Lotharkreuz in de Dom van Aken

Mocht Topper gelijk hebben, dan zijn Karel de Grote en Caesar tijdgenoten of misschien elkaanders reflectie. In dit verband wil ik het Lotharkreuz in de Dom in Aken noemen. Op dit kruis zijn zowel de middeleeuwse keizer Lotharius, een kleinzoon van Karel, als de Romeinse keizer Augustus afgebeeld.

Camee van keizer Augustus op het Lotharkreuz

Historici kunnen deze discrepantie, een verschil van ongeveer elfhonderd jaar, niet verklaren. Dus Topper zou eigenlijk wel eens gelijk kunnen hebben. Maar heeft hij dat ook? Het antwoord op deze vraag weet ik niet, maar ik heb zo mijn twijfels, want het fenomeen dat de aardas zich af en toe met sprongen heeft verplaatst doet mij sterk denken aan een zelfde soort gedrag van de maan omstreeks het jaar 1000 dat de onderzoeker Robert Newton van de Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA ruim veertig jaar geleden heeft vastgesteld, en dat hij niet kon verklaren. Nader onderzoek in Rusland wees uit dat het vreemde maangedrag te wijten was aan verkeerde dateringen van de in de historische literatuur vermelde eclipsen (4). Deze constatering heeft uiteindelijk geleid tot een geheel nieuwe visie op het verleden (zie het in noot 3 genoemde boek).

De precessie is een gevolg van de tolbeweging van de aarde, maar een sprong van de aardas lijkt mij een gevolg van externe invloeden vanuit de kosmos, waarbij je zou kunnen denken aan inslagen van grote aantallen meteorieten. Een catastrofe van een dergelijke omvang zou in een paar duizend jaar zo'n vier keer moeten hebben plaatsgevonden. Het is niet uitgesloten, maar de literatuur rept met geen woord over deze rampen. Daarom denk ik dat het verhaal van Topper niet klopt. Ook bij hem moeten verkeerde dateringen van de astronomische verschijnselen in de historische bronnen een rol hebben gespeeld.

Ook al kloppen hun uitgangspunten niet, Illig en Topper hebben in ieder geval aangetoond dat de geschiedenis van het eerste millennium niet met de werkelijkheid overeenkomt. Ook uit andere onderzoeken is gebleken dat dit het geval is. Het meest overtuigende is wel dat historische bronnen soms al melding maken van een toepassing van een uitvinding of ontdekking die nog moet worden gedaan, waarbij de tijd tussen de twee gebeurtenissen meer dan duizend jaar kan bedragen. Het is zoiets als eerst een gloeilamp fabriceren en pas daarna de elektrische stroom uitvinden. Dit verschijnsel wijst erop dat er met de geschiedenis is geschoven en dat historische gebeurtenissen soms in de verkeerde volgorde zijn geplaatst. Ongetwijfeld zal het nodige zijn verzonnen; dat betekent echter nog niet dat alle geschiedenis is bedacht, alleen de volgorde klopt af en toe niet, en soms zijn ook de tijdvakken waarin gebeurtenissen zich hebben afgespeeld korter dan in de boeken staat vermeld.

Sinds de invoering van het huidige model van de geschiedenis is er de nodige kritiek geweest. Informatie hierover kunt u vinden in mijn artikel *Het snoer van Scaliger - geen sieraad voor genealogen* in een vroeger nummer van "Erfgoed" (5). Ondanks de wijdverbreide opvatting dat het huidige historische model volledig wordt ondersteund door archeologische vondsten, is een paar jaar geleden onomstotelijk aangetoond dat de door archeologen en historici gebruikte kalibratiekromme die het verband tussen de C14-dateringen en de kalenderdata aangeeft, niet correct is. De afwijkingen voor de periode van de menselijke beschaving kunnen tot meer dan duizend jaar oplopen. De oorzaak is de foute veronderstelling dat het C14-gehalte in de atmosfeer altijd constant is geweest. In het eerste millennium was het in een bepaalde periode zelfs vijftien procent lager! Zie voor een eerste oriëntatie over dit onderwerp mijn artikel *Karel de Grote en de*

C14-methode (6).

In mijn artikel *Archeologische gaten in het eerste millennium* (7), ga ik wat uitvoeriger op deze materie in, en geef o.a. als voorbeeld van een archeologisch gat het ontbreken van een Karolingische en Merovingische vondstlaag in Antwerpen.

Hoewel de bronnen beweren dat daar destijds Merovingers en Karolingers hebben gewoond, blijkt echter een elfde- tot twaalfde-eeuwse vondstlaag direct bovenop de Gallo-Romeinse vondstlaag (tweede eeuw/medio derde eeuw) te liggen. Moeten we nu de bronnen geloven of de archeologen?

Slotopmerkingen

Bij de beoefening van de genealogie is het nuttig om enige kennis van de in het verleden gebruikte kalenders te hebben. Dit was waarschijnlijk ook de reden van de heer Koten om aan zijn artikel de titel *Kalenders en genealogie* mee te geven. Hij heeft zich zeer waarschijnlijk niet gerealiseerd dat de kalenderaanpassing in 1582 ook niet-vermoede gevolgen voor de genealogie zou hebben. Niet alleen degenen die menen van Karel de Grote af te stammen zijn de dupe, maar we moeten ons nu ook gaan afvragen of andere adellijke personen uit de vroege middeleeuwen in onze kwartierstaten wel hebben bestaan. Uit een aantal onderzoeken blijkt namelijk dat sommige lieden vroeger op dit gebied over een grote dosis fantasie beschikten. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in een artikel van Karin Wagner over haar genealogisch onderzoek in Frankrijk (8); ook het in noot 4 genoemde boek geeft de nodige informatie.

Als aanvulling op de in het artikel vermelde literatuur wil ik nog het boek *De kalender* van David Ewing Duncan noemen (9). Hierin staat heel aardig beschreven hoe de Gregoriaanse kalender in 1582 volgens de overlevering tot stand is gekomen. De Engelse monnik Roger Bacon zou zeven eeuwen geleden een dringend bericht naar paus Clemens IV in Rome hebben gestuurd met het verzoek de juiste kalendertijd te bepalen. Hij besluit zijn schrijven met de volgende passage:

Uwe Heiligheid heeft de macht om de correcties uit te voeren. U kunt de geschikte mensen vinden die de kalender niet alleen uitstekend aanpassen, maar hem ook kwalitatief de plaats geven die hij verdient. Het is een glorieus werk dat gebeuren moet. Uwe Heiligheid bewijst er de Kerk van God een opmerkelijke en zeer prijzenswaardige dienst mee.

Het heeft nog ruim drie eeuwen geduurd voordat het Vaticaan aan zijn verzoek gehoor gaf. Daarna duurde het nog ongeveer vierhonderd jaar dat duidelijk werd wat de aanpassing voor de genealogie betekent.

Wat een dertiende eeuwse monnik al niet kan bewerkstelligen!

- (1) Illig, Heribert (1998): *Das erfundene Mittelalter*, Econ & List Taschenbuch Verlag, München.
- (2) Karelromans zijn verhalen gegroepeerd rond Karel de Grote en zijn twaalf paladijnen (vazallen). Ze berusten op historische (?) gebeurtenissen, maar er zijn al wel vier eeuwen verlopen tussen de regering van Karel de Grote en het moment dat de verhalen werden opgeschreven. Voorbeelden zijn het *Roelandlied* en *Karel ende Elegast*. Zo zijn er ook Arthurromans, die het leven van een legendarische koning Arthur

beschrijven, waar hetzelfde voor geldt.

- (3) Topper, Uwe (2009): *Auswirkungen der Präzessionssprünge auf die Jahreszählung*, <http://www.ilya.it/chrono/pages/auswirkungendt.html>.
- (4) Zie pagina 93 e.v. van Fomenko, A.T. (2003): *History: Fiction or Science?, deel 1*, Delamare Publishing, London. Dit deel staat volledig op Internet (zoeken op Google books en daarna op naam van de auteur).
- (5) Feikema, Henk (2009): *Het snoer van Scaliger - geen sieraad voor genealogen*, Ons Genealogisch Erfgoed, 17^e jrg. nr 5, sept./okt. Dit artikel staat ook op de website <http://www.ngv.nl> (rubriek artikelen/archief; 2 aug. 2010). Zie ook Medelingenblad Kempen- en Peelland jrg. 18, nr. 1, blz. 10.
- (6) Feikema, Henk (2009): *Karel de Grote en de C14-methode*, Ons Genealogisch Erfgoed, 17^e jrg. nr 6, nov./dec. Dit artikel staat ook op de website <http://www.ngv.nl> (rubriek artikelen/archief; 4 aug. 2010).
- (7) Feikema, Henk (2010): *Archeologische gaten in het eerste millennium*, SEMAfoor, jrg. 11, nr 3 van de Studiekring Eerste Millennium (www.semafoor.net).
- (8) Wagner, Karin (2006): *Französische Adelsstambäume als Quelle*, website www.geschichte-chronologie.de, rubriek 'Meist gelesene Artikel'.
- (9) Duncan, David Ewing (1998): *De kalender/Op zoek naar de tijd*, BZZTôH, 's-Gravenhage.

Gepubliceerd in Genealogisch Magazine ERFGOED, september / oktober 2011.

H. Feikema, auteur van dit artikel.

LID VAN HET EERSTE UUR

Tijdens de nieuwjaarsreceptie werd de heer Karel van der Tak in het zonnetje gezet door voorzitter Anton Neggers. Hij overhandigde Karel de NGV-oorkonde vanwege diens 65-jarig lidmaatschap. Een bijzonder feit!

(foto Ger Kleinbergen)

BIJZONDERE BRONNEN: UTRECHTSE TROUWREGISTERS

In de periode 1585-1795 waren alle huwelijken voor de wet in de provincie Utrecht alleen rechtsgeldig als het gesloten was voor de Nederduits- of de Waals-gereformeerde kerk of voor het gerecht. Niet-gereformeerden (hoofdzakelijk rooms-katholieken, maar ook oudkatholieken, joden en leden van de kleine protestantse kerken) waren verplicht om te trouwen voor het gerecht. Voor hen was alleen het voor het gerecht gesloten huwelijk geldig. Gereformeerden konden volstaan met een huwelijk voor de eigen kerk. Andersdenkenden sloten naast het gerechtelijke huwelijk dikwijls ook een huwelijk voor de eigen kerk. Op 16 januari 1795 trokken de Franse legers van Napeoleon Bonaparte Utrecht binnen. Dit had gevolgen voor het aangaan van een huwelijk. Ook de huwelijken tussen gereformeerden moesten voor het gerecht moesten voortaan worden aangetekend. Dit was geregeld in een verordening aangaande 'het aantekenen en solemniseren der huwelijken' van 28-10-1795. Voor de stad Utrecht maakte het niet zo veel uit. Want in Utrecht was het al sinds 1729 voorgeschreven dat iedereen in ondertrouw moest gaan voor de Gecommitteerden tot de Huwelijkse Zaaken van het Gerecht. Na de ondertrouw kon iedereen wel vrij kiezen tussen huwelijk in de kerk en een huwelijk voor het gerecht. Met andere woorden, ook niet-gereformeerden konden in hun eigen kerk een huwelijk sluiten. Beide vormen waren rechtsgeldig gesloten huwelijken. Na 1 mei 1809 (Wetboek Napoleon ingerigt voor het Koninkrijk Holland) werd iedereen verplicht te trouwen voor het gerecht. Een kerkelijk huwelijk was niet langer rechtsgeldig voor het burgerlijke gezag. De invoering van de Burgerlijke Stand op 1 maart 1811 maakte een einde aan het ondertrouwen en trouwen voor de Gecommitteerden tot de Huwelijkse Zaaken van het Gerecht. Vanaf dat moment was alleen een huwelijk gesloten voor de ambtenaar van de Burgerlijke Stand rechtsgeldig.

Bronnen:

E.W.A. Elenbaas e.a., *Van aver tot aver. Gids voor genealogisch onderzoek in de provincie Utrecht* (Utrecht 1998).

T.A.M. van Rooijen. *Eigen aantekeningen onderzoek DTB-registers Utrechts Archief*.

Het fotobidprentje van....

Johannes Wilhelmus Antonius Smulders (1898-1945)

Jan Smulders werd in 1927 burgemeester van Oost-, West- en Middelbeers. Hij was pas 29 jaar oud, en het vierde lid van zijn familie die vanaf 1831 onophoudelijk het burgemeestersambt in de Kempische gemeente bekleedde. Als waarnemend burgemeester van Vessem weigerde hij in 1944 inwoners aan te wijzen voor dwangarbeid. Daarvoor werd hij door de bezetter geïnterneerd, eerst in Vught, en later onder andere in Buchenwald en Sachsenhausen. Op 20 april 1945 werd hij in de buurt van kamp Flossenbürg in Beieren door de Duitsers geëxecuteerd. Zijn vrouw Truus Smulders-Beliën bleef achter met vier jonge kinderen. Zij solliciteerde in 1946 naar de functie van haar overleden man, en werd door persoonlijke interventie van minister Beel de eerste vrouwelijke burgemeester van Nederland.

IN MEMORIAM

In Uw godvruchtig gebed wordt aanbevolen
de Ziel van Zaliger

DEN EDELACHTBAREN HEER

**JOHANNES WILHELMUS
ANTONIUS SMULDERS**

*Burgemeester der gemeente Oost- West- en
Middelbeers en waarnemend Burgemeester der
gemeente Vessem c.a.,
Voorzitter van het Wit-Gele Kruis,*

ECHTGENOOT VAN MEVROUW

**GEERTRUIDA CATHARINA MARIA
THERESIA BELIËN,**

geboren te Middelbeers 13 Januari 1898, door
moorddadige hand gevallen, als slachtoffer van
zijn houding tegenover den bezetter des Va-
derlands, op 20 April 1945 even buiten het kamp
Flossenburg in Duitschland.

De Solemneele Requiemmis geschiedde in de
Parochiekerk van den H. Willibrord te
Middelbeers op Zaterdag 6 October 1945.

Strijdend voor eer en geweten werd deze
Burgervader gevangen gezet. Van kamp naar
kamp geseurd, stierf hij eenzaam als martelaar
op den weg in het verre vijandelijke land.

Hoop en vrees hielden week na week, maand
na maand familie en gemeente gevangen in
pijnlijk martelende onzekerheid. Het late doods-

bericht, hoe bitter en ontgoochelend ook, kwam
eindelijk als een bevrijding na langen donkeren
lijdensnacht.

Hoe was de hemel bestormd met offers en
gebeden voor zijn welzijn en behouden terug-
keer. God heeft echter anders beschikt. Zijn
raadsbesluiten zijn ondoorgrondelijk. Zijn we-
gen onnaspeurlijk. Wij buigen in ootmoed en
overgave, maar met rouw in het harte, ons
hoofd en bidden met Zijn Zoon in de bittere
ure van den olijvenhof: Heer niet mijn wil,
maar Uw Wil geschiedde.

Als man van karakter, man van de daad
heeft hij den strijd niet ontweken. Hij heeft op
de bres gestaan voor de belangen der aan zijn
zorg toevertrouwen. Hij deed zijn plicht ook
in de ure des gevaars. Hij gaf zijn leven voor
God en Vaderland, getrouw tot in den dood.
In waarheid mag hij getuigen: „Ik heb den goe-
den strijd gestreden". De Almachtige, Heer van
leven en dood, zal hem zeggen: „Kom, getrou-
we knecht ga binnen in de vreugde Uws Heeren".
Zijn houding en plichtsgevoel dwingt onze eer-
bied af en strekt ons ten voorbeeld. De Vader
gaat zijn burgers voor-, lichtend baken voor
zijn volk.

Dierbare Echtgenoot en kinderen, hoe heeft
in mijn gevangenisuren de gedachte aan u in mij
geleefd. Uw beeltenis heb ik gedragen op mijn
hart, om de innerlijke verbondenheid in liefde
mij steeds bewust te houden. Hoe heeft dit mij
getroost, gesterkt, gestaald, om te dragen, te
dulden, te hopen, te leven. Gestorven, is 't de-
zelfde liefde die ons bindt en ons nog sterker
één maakt. Wees sterk in deze beproeving, sterk
zooals gij u sterk betoond hebt in de dagen der
scheiding, in de dagen der onzekerheid; sterk,
in uw geloof, sterk in de hoop, sterk in de liefde.

Moeder, gij hebt gevraagd: Heer, moge ik on-
ze kinderen bewaren en teruggeven, zooals hij
ze verliet, Moeder, ga voort met die taak, nu het
mij niet vergund is terug te keeren. Wend U tot
God; Hij zal uw helper zijn. Ik bepleit uw zor-
gen bij den Heer. Ja, uw offer is zwaar, doch
Hij, die de wonde sloeg is ook een Goddelijke
Geneesheer; Hij alleen kan die wonde balsemen.

Mijne dierbare kinderen, de gedachte van
uwen vader waren vol zorg om u, maar ik weet
je geborgen aan het hart eener sterke en goe-
de moeder. Houdt haar in eere, alle dagen uws
levens en de God des vredes zal met u zijn.
Denkt dikwijls aan je vader, die je nog zoo-
veel te zeggen had, nu echter kunt ge 't nog
niet begrijpen, later zult ge 't weten. Denkt
aan je vader, die je zoo liefhad en bidt voor
hem.

Dierbare Broer en Zusters en familie, wel
smartelijk moet het U gevallen zijn, dat Piet
en ik op zulk 'n tragische wijze uit uw mid-
den zijn heengegaan. Doch troost u, wij zijn
gevallen voor een goede zaak, in een goeden
strijd. Bidt dat wij elkander eenmaal mogen
wederzien in het land van den eeuwigen vrede.

Inwoners van Oost- West- en Middelbeers,
mijne vrienden, met wie het geslacht mijner
voorvaders meer dan 100 jaren in lief en leed
is verbonden geweest, - inwoners der gemeen-
te Vessem, voor wie ik in vijandelijken bezet-
tingstijd de belangen behartigde, ik vraag u
als wederdienst: Vergeet mij niet en bidt voor
mij.

O. L. Vrouw van Fatima, wees hem een
voorsprekker bij den troon van God.

Hij ruste in vrede.

Drukkerij P. M. Huijbrechts, Middelbeers.

BOXMEERSE EDELSMEDEN, DEEL 2

Boxmeerse meesters in de 18e eeuw

Wij vervolgen de door Herman Jan van Cuijk geschreven artikelenreeks over de Boxmeerse edelsmedenfamilie Raab. In het vorige deel is Rabanus Raab De Oudere besproken. Om uw geheugen op te frissen vindt u onderstaand een korte samenvatting van de belangrijkste data. Zijn oudste zoon Rutgerus Antoon treedt in het voetspoor van zijn vader.

In dit tweede deel van de serie over de edelsmedenfamilie Raab wordt kort stilgestaan bij Rutgerus Antoon.

Samenvatting I **RABANUS RAAB(EN) (De Oudere) 1654-1740**

- 1654 gedoopt 15 november als 2^e zoon van de Kalkarse jurist en schepen
Rutger Ter Hülpert vulgo Raab en Hester Hachten
- c1670 is leerling-goudsmid tezamen met broer Eberhard
- 1678 eerste werk bekend met meesterteken RR
- c1682 huwelijk met Sophia Schöninghs uit Kalkar
- 1684 geboren Rutger Antoon
- 1694 eerste keurmeester van Kalkar / ruzie met Kauffmann
- na 1700 agentschap in Boxmeer
- 1700 leermeester van zoon Rutger
- 1710 schepen van de stad Kalkar
- 1713 Rutger naar Den Bosch
- 1714 Rabanus als kunstenaar nummer 1 op de 'Bürgerliste'
- 1720 initiatief en start van atelier in Boxmeer (samenwerkend met zoon Rutger Anton)
- 1721 geboren (in Boxmeer) kleinzoon Rabanus
- 1723/26 Sophia Schoningh(s) overlijdt
- c1735 leermeester van kleinzoon Rabanus (tot 1739/40)
- 1738 inbraak in zijn huis te Kalkar
- 1739/40 Rabanus sr. overlijdt te Kalkar

12 kinderen:

- 1684 Rutger Antoon
- 1685 Maria
- 1687 Arnolda
- 1688 Maria Magdalena
- 1689 Elbert / Albert
- 1690 Antoon (van 1715 -1770 vicaris in Kalkar)
- 1692 Anna (is in 1720/21 doopgetuige te Boxmeer)
- 1695 Theodorus
- 1697 Maria
- 1699 Hendrina / Catharina
- 1704 Johannes Henricus
- 1705 Josephus Theodorus

II RUTGERUS ANTOON RAAB (KALKAR 1684 - BOXMEER 1727)

Rutger Antoon wordt als oudste zoon van Rabanus Raab en Sophia Schöning(s) in 1684 gedoopt in de Nikolaaskerk van Kalkar. Over zijn jeugd is bitter weinig bekend, maar het is zeker dat hij door zijn vader in het edelsmidsambacht is opgeleid. In 1726 - zo schrijft Werner Koch - wordt er op last van de nieuwe koning van Pruisen, Frederik-Willem I, in Kalkar een lijst gemaakt van de jonge mannen, die tussen 1713 (het jaar waarin Frederik-Willem koning wordt) en 1726 "ins Ausland gangen". Vermoedelijk om een overzicht te krijgen van het aantal jonge rekruten dat voor Konings krijgsmacht verloren is gegaan. Op deze lijst, getiteld "Namen der Eltern und Handwerck so die Sohne drieben", staat "Goldschmied Rabanus Raaben". Dit betekent dat moeder Sophia (die niet vermeld staat) vóór 1726 gestorven is en dat een zoon van Rabanus na 1713 naar het buitenland is vertrokken. Volgens Werner Koch kan dat dit alléén maar betrekking hebben op de oudste zoon Rutger: diegene die op 13 juli 1720 te Boxmeer trouwt met **Wilhelmina Mollemans** of **Molmans**.

Het is om een aantal redenen zeer waarschijnlijk dat Rutger tussen 1713 en 1720 enige tijd in Den Bosch heeft gewerkt. De sterkste aanwijzing hiervoor zijn de keuren op de reliekhouder met zilverbeslag van de kerk in Dreumel (thans de gemeente West Maas en Waal in het Land van Maas en Waal in de provincie Gelderland).

Het zilver draagt het meesterteken [AR] en (weliswaar onduidelijk) het stempel van Den Bosch. (1) Een tweede gegeven is dat Rutger tussen 1713 en 1726 "ins Ausland gegangen ist", en dus niet in het Pruisen van soldaten-koning Frederik-Willem vertoeft waardoor vele zilvercentra ten oosten van de Maas als mogelijkheden wegvallen. En het, ten derde, (ietwat speculatief) voor de hand ligt dat Rutger naar de stad gaat, waar neef Rutgerus Antonij Raaben sinds 1711 gehuwd woont met Catharina van Ouwenhoven (van Odenhoven) van de Markt (2) en een atelier heeft, waar deze "den 27 november 1712 meester bevonden (wordt) met goetvinden van meerderhandt van stemmen beij Theodoor van Berckel als onse Deecken en Andreas Somers als keurmeester en heeft betaelt de somme van 24 guldens als vreemdeling (zoals) geboekt blijckt" (3) en waar hij in de Verwerstraat prima zaken doet. Den Bosch dus.

In de lente van 1720 komt de 36-jarige Rutger naar Boxmeer en maakt kennis met de 31 jaar jonge kasteleinsdochter **Wilhelmina Maria Elizabeth Mollemans**. Vermoedelijk een georganiseerde 'blind date' - al zal Rutger voorheen wel eens meer in de Vrijheerlijkheid zijn geweest om zijn zus te bezoeken en om voor en met vader zaken te regelen - met 'liefde op het eerste gezicht' als resultaat. Maar een huwelijk zit er even niet in en laat op zich wachten omdat hiervoor eerst aan de bisschop verlof moet worden gevraagd want zus Anna Matthia Raab is tenslotte getrouwd met een oom van Wilhelmina. Maar eind juni komt de verlangde "obtenta dispensatione in bannis" (4) af en op 13 juli kan er in 'Den Engel', het logement van vader Jan Mollemans, feest worden gevierd. Onder de familie en vrienden ook de trouwgetuigen: het echtpaar Hendrik en Anna Mollemans-Raab, oom van de bruid en zus van de bruidegom.

Met betrekking tot vestiging in Boxmeer zijn nu alle hinderpalen uit de weg geruimd: door het huwelijk met de Boxmeerse Wilhelmina is Rutger geen 'vreemdeling' meer, zal schoonvader Mollemans zeker voor hem borg willen staan en zijn de 400 guldens borggeld voor vader

Rabanus eerder een goede investering dan weggegooid geld. Bovendien - zo zal zijn geredeneerd - zijn de afspraken met de voogden van de kinderen van Oploo over de overname van Peters huis al zo vergevorderd dat voor het paar het ledikant gespreid is en Rutger direct kan beginnen. Maar ... dat laatste is een kleine misrekening want er komt een kink in de gesmeerde kabel. Wat gebeurt er?

Nadat Rutger op 10 september 1720 het huurcontract netjes getekend heeft gaat Allegonda van Leunen "deselve huijrst eerst door nabuieren en voorts met die van desen Ed. gerichten weder heeft doen denutiereen en op seggen !" Deze onzin pikt Rutger "gout en silversmit tot Boxmeer" niet en hij dient een, in het Gerechtsarchief bewaard gebleven, schriftelijke klacht in (5) met "presentatie van de schaden en costen te betalen". Naast het gegeven dat deze gevonden akte de sleutel vormt met betrekking tot Rutgers komst naar Boxmeer en zijn relatie met de familie van Leunen, toont het ook de 'notariskosten' in de 17de eeuw. Rutger heeft volgens dit protest hiervoor één gulden en tien stuivers betaald. Te weten: voor de cedulle, voor twee kannen wijn en vier kannen bier. En eist deze nu, omdat Allegonda minnelijke schikking geweigerd heeft, verhoogd met de kosten "voor tractementen, voor versuijm en richterbode Ansems" (totaal 5 gulden en 2 stuivers) gerechtelijk "aenstonts" terug óf "de gemelde huijsinge aen (hem) te laeten".

Vervolg-akten over Rutgers huurprobleem zijn er niet meer, maar waarschijnlijk zal alles met een sisser zijn afgelopen.

Rutger en Wilhelmina krijgen tussen 1721 en 1726 vier kinderen, drie jongens en een meisje.

doop op 30 apr 1721

Rabbanus Antoon,

filius Rutgeri Raab et Willemina Mollemans
testes: Rabbanu Raab et Antonetta Molmans,
loco P. Mollemans et Anna Raab

doop op 3 dec 1722

Joannes Joseph,

filius Rabbani (!) Raab et Willemina Mollemans
testes Jan Mollemans et Sophia Raab (= oma),
loco Megtilde Molmans

doop op 5 mrt 1724

Anna Matthiam,

filia Rutgeri Raab et Willemina Mollemans
testes Gasparo Mollemans pastore in St.Anthonii et Anna Raab
loco Henrico Mollemans et Maria Willems

doop op 20 mrt 1726

Antonius Gasparum, (6)(7)

filius Rutgeri Raab et Willemina Mollemans
testes Antonio Raab (vicaris te Kalkar) et Maria Willems,
loco Arnoldo Mollemans

Tot vreugde van vader Rabanus, die regelmatig in Boxmeer op bezoek komt, is de oudste zoon naar hem vernoemd: Rabanus Anton. Vader en zoon werken - vermoedelijk vanaf de start van het atelier in Boxmeer - regelmatig samen. Dit legt ook Rutger geen windeieren want hij koopt al snel van Aert Lemmens het atelier/woonhuis op de hoek van het Koningsstraatje en de

Steenstraat, dat nadien op de 'Perceelenlyst' staat ingeschreven als eigendom van "Monsieur Raepen" (8) en onder nummer A 44 het stamhuis wordt van zijn kinderen en kleinkinderen. Het Koningsstraatje zal later - zoals zovele steegjes en paadjes in Boxmeer - in de volksmond de naam krijgen van de familie die daar woont. Het heet nu nog steeds Rapenstraat.

Na Rutgers dood, op Oudjaar 1727, komt het huis op naam van Wilhelmina: "Weduwe Raeb huijs en hof neffens A Braber, vrij erf, uijtgesondert beswaert met 2 vetjes weit aan Sijn Exc., groot 4100 roeden. Bovendien bezit de familie in 1727 nog "4 roeden in het horstjen in de Biest". (9)

Echtgenote Willemina Mollemans, - zus van Caspar, pastoor van St. Anthonis (1708-1760) en deken (1742-1760) - verhuist later van Boxmeer naar St. Anthonis. Hier sterft zij op 11 september 1760, een week na haar broer. (10)

Noten:

- (1) A.G. Schult. 'Nederlandse Monumenten: Het Land van Maas en Waal'. Staatsuitgeverij 's-Gravenhage, 1986, blz. 240.
- (2) Stadsarchief Den Bosch, Burgerlijke Stand.
- (3) Ibid. 'Boeck der Meesters en Leerlingen van het Goudt en Silversmeden Gilde'.
- (4) Huwelijksregister Parochie St. Petrus Boxmeer. Streekarchief Grave.
- (5) Oud Gerechtsarchief Boxmeer. Invent. 27, Streekarchief Grave.
- (6) Antoon Caspar – in 1738 student op de Latijnse school te Boxmeer – wordt in 1741 op 18-jarige leeftijd (binnen één week!) tot priester gewijd en benoemd tot eerste vicaris/beneficiant/rector van het Jan de Doper Altaar in St. Anthonis. Dit beneficium is een initiatief van Graaf Jan Baptist en steunt op een kapitaal van 4.000 gulden met huis en tuin. Alles beschikbaar gesteld door Johannes Verbeeten. (Rijksarchief Maastricht 80/37 3n 80/38). Reverendus Dominus Antonius Caspar Raab overlijdt te st. Anthonis op 22 mei 1753 (zie ook L.H.C. Schutjes. Geschiedenis van het Bisdom 's-Hertogenbosch, 1872).
- (7) Er is in die dagen te Boxmeer ook een andere Antoon Caspar bekend, wiens achternaam verwarring kan veroorzaken. Het betreft ene A.C. Raaff, die op 17juni 1754 huwt in de parochie Rijkevoort met Maria Peeters Verdijck uit St. Anthonis: 'Antonius (Caspar) RAAFF Hanoverianus et Maria Peeters ex S. Antonii. Testes: Johannes Elberts en Johanna Jaspers ex Ledeaeker.' (Trouwregister Wanroy). Dit echtpaar krijgt in Boxmeer 6 kinderen, te weten: 15/12/1754 Antonia (Raph), 23/2/1756 Hubertus (Raaff), 20/9/1757 Anna, 26/11/1759 Aldegondis, 8/5/1762 Johannes (Raep) en 7/12/1764 Magdala Antonia (Raef).
- (8) Streekarchief Grave, 'Meetboeken en Perceelenlyst Boxmeer'.
- (9) Ibid. 'Meetboek', pag. 175.
- (10) Parochiearchief St. Anthonis.

Theo van Rooijen

wordt vervolgd.

WIE HEEFT DE OPLOSSING?

Deze vraag stond in het decembern timer.

Laat ik beginnen met de opmerking dat ook ik de ultieme oplossing niet heb. Wel kan ik vertellen, hoe ik mijn documenten opberg. Heel simpel.

Al de documenten van een persoon, zoals de akten met bijlagen, bidprentjes, diploma's, notariële stukken, naturalisaties, veroordelingen door de zee-krijgsraad, veroordelingen door de rechtbank, enz. enz. doe ik per persoon bij elkaar in een map. De gemeenschappelijke documenten, zoals huwelijksakten, zitten altijd bij de man.

Elke map heeft het record-nummer van de bewuste persoon in mijn genealogie-programma PRO-GEN. Hiermee kan ik, indien nodig, makkelijk zoeken op zowel naam als record-nummer. Tevens heb ik in PRO-GEN velden toegevoegd, waarmee ik met j of n kan aangeven of ik de betreffende akten en andere stukken heb, of hiermee een selectie kan maken als werklijst voor een archiefbezoek.

Tot voor kort had ik bijna alles op papier. De dingen die ik op internet vond, drukte ik af en gingen in de desbetreffende mappen.

Echter met het zoeken en downloaden van de akten met bijlagen bij Familysearch krijg ik alle akten en bijlagen digitaal. Momenteel zijn het al bijna vierduizend afbeeldingen.

Ik archiveer ze als volgt:

Ik maak een map per gemeente. Binnen elke gemeente heb ik submappen voor de akten van geboorte, huwelijk, huwelijksbijlagen en overlijden en bij het ontbreken van de huwelijksakte en/of de huwelijksbijlagen maak ik submappen voor de huwelijksaangifte en huwelijksafkondiging.

Alle akten en bijlagen krijgen binnen de betreffende submap als naam het jaar, het aktenummer en het imagenummer van FS, voorafgegaan door de letter p.

Heb ik bij een huwelijksakte acht bijlagen dan krijgen die als naam b.v. 1818-12-p309 t/m 1818-12-p316.

In PRO-GEN heb ik een veld toegevoegd voor dit imagenummer. Ten eerste weet ik hierdoor dat ik de akte heb. Ten tweede kan ik nu een selectie maken van de akten, die ik nog moet opzoeken. En ten derde mocht ik een akte vergeten hebben te downloaden, dan is hij met dit nummer zo opgezocht.

Ben Bal

KOPIJ VOOR HET VOLGENDE NUMMER INZENDEN VOOR 1 Mei

Tevens bestaat de mogelijkheid om uw advertentie te plaatsen

Voor informatie neemt u contact op met de redactie

e-mailadres: h.unij@hccnet.nl

postadres: Taunus 1 5706 PC Helmond

WAT IS PALEOGRAFIE? (7)

Wij vervolgen onze serie over 'Wat is paleografie?' met getallen en cijfers.

Bij gebruik van oude teksten zal opvallen, dat – zeker in teksten van vóór het midden van de zestiende eeuw – veel gebruik wordt gemaakt van Romeinse cijfers in plaats van Arabische. Voor het weergeven van getallen gebruikten de Romeinen zeven letters van het alfabet: de I, V, X, L, C, D en M. Het stelsel is geen *positiestelsel* zoals bij de Arabische cijfers, maar een *additief stelsel* waarin de waarde van het voorgestelde getal bepaald wordt door het totaal van de samenstellende symbolen. Het systeem is sinds de 14e eeuw grotendeels verlaten ten voordele van de Arabische cijfers, waarbij de waarde van het cijfer bepaald wordt door de positie die het inneemt in het getal. In het getal 55.555 heeft iedere 5 een andere waarde.

Romeinse cijfers worden samengesteld uit de volgende letters als basissymbolen

Basissymbolen

Letter I V X L C D of I? M of CI? V●M of I?? X●M of CCI?? L●M of ???

Getal 1 5 10 50 100 500 1 000 5 000 10 000 50 000

Er is geen symbool voor het getal 0.

De letters V, L en D zijn afgeleid van X, C en M door ze in twee delen door te snijden. De bovenhelft van een X is een V, de onderhelft van een (hoekige) C is een L en de rechterhelft van M is (in gesloten vorm) een D.

Er werden niet altijd hoofdletters gebruikt, bijvoorbeeld lx = 60. In oude teksten wordt de l vaak als i geschreven. De j gebruikt men als afsluiting, bij bijvoorbeeld ij voor 3.

Hoewel het stelsel geen positiestelsel is, speelt de relatieve positie van een cijfer wel een belangrijke rol voor de getalswaarde. Staat een cijfer met een lagere waarde vóór dat met een grotere waarde, dan betekent het dat de lagere waarde van de hogere waarde wordt afgetrokken. Daarom is bijvoorbeeld IX dus 9.

Dat heeft tot gevolg dat er voor sommige getallen meer dan een mogelijkheid is. In de Middeleeuwen zijn echter enkele beperkingen ontstaan:

- hetzelfde teken wordt niet vier of meer keren geschreven: 40 is dus niet XXXX maar XL.
- ten hoogste één teken wordt van een ander teken afgetrokken: 80 is dus niet XXC maar LXXX.
- een teken wordt uitsluitend afgetrokken van een teken waarvan de waarde 5 of 10 keer zo groot is: 1999 is dus niet MIM (1000 + (1000-1)), maar MCMXCIX: 1000 + (1000-100) + (100-10) + (10-1).

De Romeinen hadden deze beperkingen niet. Zo werd 8 bijvoorbeeld wel geschreven als IIX en niet als VIII.

Bij getallen groter dan 5000 kwamen er nog meer veranderingen. Naast optelling wordt er ook vermenigvuldigd. Zo is V●M vijfduizend (5 x 1000). Daarachter komt een spatie en de rest van het getal. Het getal 5555 wordt als volgt weergegeven: V●M DLV. Andere voorbeelden: ij^c (= 3 x 100) of ij^{xx} (= 2 x 20).

Zoals gezegd, werden er meestal niet meer dan drie dezelfde tekens achter elkaar gezet. De vier echter werd lange tijd als IIII aangeduid en niet als IV geschreven. Vandaar dat nog tot in onze hedendaagse tijd op uw antieke klok de vier doorgaans met IIII wordt aangeduid.

In de regel werden de jaartallen en andere grote getallen niet volgens de aftrekmethode geschreven, maar werden de cijfers fonetisch neergezet: 1567 is niet MDLXVII maar XV^cLXVII.

Vermeldenswaard is het halfteken waarvoor men vaak een doorgehaalde I, V of X gebruikte. Het eerste voorbeeld, 2½, werd tot in de achttiende eeuw als derdehalf uitgesproken, letterlijk: het/de derde half. Zo is zesdehalf (het/de zesde half) 5½. Een overblijfsel van dit spraakgebruik is ons woord voor 1½: anderhalf. Ander betekende tweede in het Middelnederlands.

ij = 2 1/2 wordt tot *j* } → *ij*
x = 4 1/2
ix = 9 1/2

Het gebruik van de Arabische cijfers krijgt vanaf het midden van de 14^e eeuw de overhand. Arabische cijfers zijn in de praktijk handig te gebruiken, zeker bij rekensommen. Probeert u maar eens XXIV te vermenigvuldigen met VI.

De stand van de cijfers wisselt in het begin nog vaak, zodat de 2 voor kan komen

als en . Het cijfer 8 blijft nog lang plat liggen:

1 = 1

2 = 2

3 = 3

4 = 2, later 4, staart 4 naar beneden of naar rechts. Zie ook onder 9.

5 = 4, later 5, meestal van bovenaf geschreven.

6 = 6

7 = 7, later 7 of 4

8 = 88∞

9 = 9 9, staart naar links, zie ook onder 4.

0 = 0

Getallen treft men natuurlijk vooral aan in stukken waar sprake is van geld, zoals een armenrekening. Daar krijgt men ook te maken met de verschillende muntsoorten. Pas in de negentiende eeuw wordt het muntstelsel in Nederland gestandaardiseerd: op 18 september 1816 werd de Muntwet aangenomen waarmee de onderverdeling van de gulden in 100 cent werd vastgelegd. Hiermee werd het decimale muntstelsel in Nederland ingevoerd.

Daarvóór kenden plaatsen met muntrecht (1) of streken van enig belang hun eigen munten, maten en gewichten.

De meest algemeen voorkomende rekenmunten zijn: pond, schelling en denier of penning; in het Latijn *libra*, *solidus* en *denarius*. De libra werd onderverdeeld in 20 solidi van elk 12 denarii. In het woord sol(idi) herkent u het Franse woord sou. In het woord schelling of stuiver vindt u de Engelse shilling terug. In de regel worden de munten afgekort weergegeven: Lb of L voor pond (vergelijk het Engelse pound sterling teken). s. voor schelling (*solidus*) of stuiver (ook wel st.) en d. voor *denarius* (penning).

Op de volgende bladzijde vindt u een voorbeeld van een Armenrekening uit Lierop (bron: Oud Archief Lierop, 1691). De getallen geven achtereenvolgens pond, stuiver en penning aan. Zo achterhaalt u uit regel 6 dat de secretaris voor zijn schrijfwerk 1 pond en 8 stuivers ontvangt. Het transcriberen van deze armenrekening is vrij pittig. De transcriptie biedt u in dezen de helpende hand.

(1) In Noord-Brabant hadden de volgende plaatsen het recht van munt, dat overigens nergens lang gold: Breda, Grave, Geertruidenberg, Herpen, 's-Hertogenbosch, Heusden, Megen, Ooijen, Ravenstein, Waalwijk en Zevenbergen.

~~Wij Agreiff legonb~~
~~De vroock ontfaenre~~

Agreiff betaelt als
 Agreiff op den 10. 11. 1691
 Agreiff was. Agreiff 1-11-0
 Agreiff voor Agreiff 0-2-0
 Agreiff 12 dit is als Agreiff
 Agreiff tot Agreiff 2-10-0
 Agreiff 25 october als Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff was Agreiff
 Agreiff Agreiff was Agreiff
 Agreiff voor Agreiff 1-11-0
 Agreiff betaelt voor Agreiff
 Agreiff was Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff 4-19-0
 Agreiff Agreiff Agreiff 0-0-11
 Agreiff betaelt voortvoor
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff 1-12-0
 Agreiff betaelt voortij
 Agreiff voor Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff
 Agreiff Agreiff Agreiff 15-12-0
 Agreiff bij Agreiff 27-11-11

Transcriptie Armenrekening (bron: Oud archief Lierop, oefentekst uit cursus Paleografie RCHe).

1. Uijtgeeff tegens
den vooren ontfanck
Eerstel[ijck] betaelt aen [den]
secretaris op den 10^{en}
5. aug[ustus] 1691 voor het uijt
schrijven van [de] register 1 – 8 – 0
Item voor Heijlcken
Bakermans betaelt 2 – 0 – 0
Den 12 dito aen Aenneken
10. Eijnsen tot Deurne gegeven 2 – 10 – 0
Den 25 october aen Jenneken
van den Broeck gegeven
tot onderhoud van haere
kinderen twee vaten rogh,
15. Daarvoor betaelt 1 – 11 – 0
Item betaelt voor laken
en[de] maecken van vier hembden
voor Jan Dircx, simpelen
knecht ende Peter Dircx 4 – 19 – 0
20. Item voor den chijns betaelt 0 – 0 – 8
Item betaelt voor twee
seemse vellen tot een broeck
voor Peter Dircx, armen knecht 1 – 12 – 0
25. Item betaelt voor Tijs
Janssen voor vijff ellen laecken,
voor Jan Dircx, simpelen
knecht, voor dire ellen laken
tot eenen rock en[de] voor Peter
30. Dircx, armen knecht, voor
anderhalff ell laecken, t´ samen 15 – 12 – 0
blijct bij quitantie 27 – 14 – 8

Voor meer informatie zij verwezen naar de geraadpleegde bronnen:

- Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)
- Lezen in Brabantse bronnen. Begrippenapparaat bij Brabants oud-schrift.
’s-Hertogenbosch (1999): Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening,
- P.J., Poelstra, Th.J. en Sigmond, J.P. *Schriftspiegel. Nederlandse paleografische teksten van de 13^e tot de 18^e eeuw*. Zutphen (1986): Uitgeverij Terra.

Theo van Rooijen

LEDEN STELLEN ZICH VOOR

W. Huijbrechts uit Andelst wimhuyb@wxs.nl

De heer Wim Huybrechts is 65 jaar en was Neerlandicus van beroep. Hij is een jaar of vijf bezig met genealogie. Hij zoekt de gegevens van de families **Huijbrechts** / **Huybregts** en andere variaties hiervan voornamelijk in Brabant, in de Kempen. De informatie die hij tot dusver gevonden heeft komt van de diverse archieven, zoals het RHCe, Reg. Archief Westbrabant, Reg. Archief Tilburg, Stadsarchief Breda en andere.

De naspeuringen van dhr. Huybrechts gaan zowel in de breedte als in de diepte. Tot dusver heeft hij nog geen bijzondere bronnen ontdekt. De gegevens die Wim verzameld heeft wil hij best een keer ter publicatie aanleveren in de vorm van een parenteel of kwartierstaat.

Samen met een voormalig ambtenaar monumentenzorg heeft hij al eens een boek geschreven "Behoud van Oud". Dit naar aanleiding van 10 jaar gemeente Overbetuwe. Het was vooral bedoeld om "de burger" geïnteresseerd te krijgen in de geschiedenis en bouwtechnische aspecten van monumenten en dus aangevuld met anekdotes en allerlei verduidelijkende foto's en schema's. Een beetje populair dus, maar leuk leesvoer, zoals hij zelf schrijft. Op dit moment werkt Wim Huybrechts hard aan een publicatie over de uitvoering van de landarbeiderswet in de voormalige gemeente Valburg en aan een publicatie over Th. Schaars (1885 – 1958), postagentschapbeheerder, architect, raadslid, wethouder, Statenlid, self made man. Door zijn lidmaatschap van onze afdeling hoopt hij op enige hulp bij verder onderzoek. Is met name ook geïnteresseerd in onderzoek in België. Andere hobby's van Wim zijn reizen en Huis en Tuin.

L. Hermans uit Heeze loes.hermans@planet.nl 040-2026389

Mevrouw Loes Hermans is 72 jaar en was verpleegkundige van beroep. Zij is in 2011, dus vorig jaar, begonnen met het zoeken naar haar roots. Het betreft de families **Hermans** en **Van de Camp**, die zich ophouden in Brabant en Gelderland. De gegevens komen uit het archief en ze raadpleegt ook het internet hiervoor. Ze zoekt nu op naam van de families en breekt zich nog niet het hoofd of dat nu in de breedte of in de diepte moet gebeuren.

Wel maakt Loes gebruik van het programma GensDataPro.

Indien mogelijk wil ze graag onze afdelingsavonden bezoeken. Tot dusver is daar nog niets van gekomen. Van de afdeling verwacht ze hulp bij het computerprogramma en bij haar zoektocht naar familie gegevens.

Tuinieren is een andere hobby van mw. Loes Hermans.

Ger Kleinbergen

AANBOD

Bij Dhr. Ton Schilderman in Eindhoven zijn 15 jaargangen (1989 t/m 2004) van het Genealogisch tijdschrift Oost Brabant gratis op te halen.

Adresgegevens bekend bij het secretariaat.

BIBLIOTHEEK: AANWINSTEN BOEKEN

Zonen van Adam in Nederland

Genetische genealogie - een zoektocht in ons DNA-archief

Auteurs:

S. Barjesteh van Waalwijk van Doorn- Khosrovani, L.A.F. Barjesteh van Waalwijk van Doorn, A.W.J.M. van Gestel en F.X. Plooi

Cat.nr: 31-DNA1

In dit boek wordt het fascinerende verhaal van onze afstamming verteld, van Opa tot Oermens. Verteld wordt hoe in Afrika de oermens ofwel 'Adam' is ontstaan uit de aapmens en hoe de moderne mens ongeveer 60.000 jaar geleden Afrika verliet en de hele aardbol bevolkte. Dit was een zwerftocht van ongekende omvang. Gaandeweg pasten de mensen zich aan hun omgeving aan en er ontstonden kleine verschillen in de erfelijke aanleg. Zo verloren de mensen die de Noordelijke regionen introkken bijvoorbeeld het pigment in hun huid en kregen sommige blauwe ogen. Alhoewel alle mensen op de aarde familie van elkaar zijn en dezelfde, universeel menselijke trekken vertonen, zijn er clusters 'haplogroepen'. Zo is het mogelijk om de migratieroutes te schetsen waarlangs de oermensen getrokken zijn en waar welke haplogroepen ontstaan zijn. Het inleveren van een simpel wangschrapseltje en de daarop volgende DNA-analyse vertelt eenieder van ons tot welke haplogroep wij behoren. Dit boek presenteert de DNA-profielen van 410 'zonen van Adam' en beschrijft welke haplo-groepen hoe vaak en waar voorkomen in Nederland. Deze ontdekkingen zijn mogelijk gemaakt door de ontwikkeling in de genetica van de laatste jaren. De DNA-technieken kunnen ook gebruikt worden om andere verschillen in ons erfelijk materiaal op te sporen. In dit boek worden de meeste van de 410 DNA-profielen gekoppeld aan uitgewerkte afstammings-reeksen naar de oudst bekende voorvader in de puur mannelijke lijn. Met die koppeling is het mogelijk vast te stellen welke nu nog levende mensen familie van elkaar zijn of wellicht niet, ook al dragen ze dezelfde naam. Zo is het mogelijk om aannemelijk te maken dat mannen met een heel andere naam een paar eeuwen geleden toch echt een gemeenschappelijke voorvader hadden. Toch leuk om te ontdekken dat je verbonden bent met andere, heel oude families. De familie die regelrecht afstamt van de 'oer-vlaardinger' uit het jaar 1050 staat ook in dit boek. Het project 'Genetische Genealogie in Nederland', waar dit boek verslag van doet, is een regelrechte primeur in Nederland. Nog nooit is op zo'n grote schaal een koppeling gelegd tussen DNA- en stamboomgegevens. Dit boek zet de nieuwe discipline 'Genetische Genealogie' definitief op de Nederlandse kaart.

Uitgave 2008 - 405 bladzijden

1930-1940 - Een fotoverhaal van de jaren 1930-1940

Auteur: Friso End

Cat.nr: 11-ET

Het ophalen van herinneringen is een van de meest geliefde bezigheden. Het verleden brengt het heden nabij, oppert vergelijkingen en schept de afstand, die nodig is om een goed verhaal te vertellen: alsof het gisteren gebeurd is. Wat is er waardevoller dan een fotoverhaal, waarin gebeurtenissen uit de jaren 1930-1940 opnieuw in het geheugen worden opgeroepen? Het is mogelijk gebleken de foto's alleen, met onderschriften, maar zonder de meer algemene artikelen, te herdrukken - voor liefhebbers van authentiek fotomateriaal een bijzonder boek.

Uitgave 1963 - 256 bladzijden

Voorouders in beeld

Auteurs: Rob van Drie, Jos van den Borne, Annemieke Kors en Mathilde Kors

Cat.nr: 04-DE

Weet u waar uw achternaam vandaan komt? Kunt u vertellen waar uw grootmoeder is geboren, en wie haar ouders waren? Heeft uw familie een familiewapen? Iedereen stelt zich wel eens dergelijke vragen. Wie ermee aan de slag gaat en op zoek gaat naar de antwoorden, komt terecht in de wereld van de eigen familiegeschiedenis. Vaak begint het met een zoeken naar simpele feiten als gegevens over geboorte, huwelijk en overlijden van voorouders, maar als u zich op het pad van het stamboomonderzoek (of: genealogie) waagt, is de kans groot dat u verder wilt. Gaandeweg stuit u op verrassende feiten, leuke wetenswaardigheden en op nieuwe aanknopings-punten die u uitnodigen nog een stap terug te gaan in de geschiedenis van uw familie. In feite is dit boek een rijk geïllustreerde gids op weg naar uw eigen familiegeschiedenis. Het staat vol adviezen voor de genealoog, bruik-bare aanwijzingen voor mogelijke vindplaatsen van gegevens, suggesties voor het aanleggen van een dossier over uw voorouders en tips om uw zoektocht vlot te trekken, als u onverhoopt vast komt te zitten. Met de talrijke illustraties en de sprekende praktijkvoorbeelden is dit boek ook een hulpmiddel dat u informeert over het stamboomonderzoek. De cd-rom biedt de gelegenheid om thuis kennis te maken met de uiteenlopende informatiebronnen die u op uw zoektocht kunt tegenkomen. Wie zich verdiept in het verleden van zijn of haar voorouders ziet de eigen voorgeschiedenis tot leven komen. Dit boek is daarbij een inspirerende leidraad.

Uitgave 1997 - 255 bladzijden

Co van het Groenewoud